

ροι για να επιδείξουν τα κοκοτίστια τακουνάκια τους. Κι' αυτό λέγεται δημοκρατική εκπαίδευση.

ΚΑΜΑΡΩΣΤΕ πώς διδάσκονται τη γλώσσα τα παιδιά μας στα γυμνάσια. Κάποιος καθηγητής βέβαια κάθισε κ' έφτιαξε μιὰ προσφώνηση για τόν Πατριάρχη και την έδωσε σ' ένα μαθητή για να την απαγγείλει στη γιορτή του Σταδίου. 'Αφήνουμε τὸ στεγνό, κακορροϊζικό, κούφιο και φουσκωμένο ὕφος σὰ νὰ μιλάει ὄχι παιδί ἀλλὰ κανένας διπλωμάτης. 'Ο δάσκαλος ἤθελε νὰ κάνει και τὸν ποιητὴ κ' ἔτσι τὴν ἔπαθε. 'Ακούστε τί περιέχει ἀνάμεσα στ' ἄλλα αὐτὴ ἡ προσφώνηση: «Ἡ δοῦς τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἔχει βαθείας τὰς ρίζας τῆς... ἔκατέρωθεν τοῦ Αἰγαίου!!» Μὰ ἐπὶ τέλους δὲ θὰ μάθουνε ποτὲ αὐτοὶ οἱ δάσκαλοί μας νὰ γράφουνε λογικά δυὸ ἀράδες;

ΜΕ τὴν εὐκαιρία πὺν δημοσιεύεται στὸ σημερινὸ φύλλο τὸ σκίτσο τοῦ, τὸ θεωροῦμε χρέος νὰ γράψουμε δυὸ λόγια γιὰ τὸ διευθυντὴ τῆς Ἐταιρείας «Τύπος» καὶ ξαναζωντανευτὴ τοῦ «Νουμᾶ» κ. Κίμων Ι. Θεοδωρόπουλο. 'Ο κ. Θεοδωρόπουλος, ἂν καὶ λόγιος, ξένος ἐν τούτοις ὀλωσδιόλου στὸν ἀγῶνα μας, ἀνάλαβε νὰ συνεχίσει τὴν ἐκδοσὴ τοῦ «Νουμᾶ», ἀποδύοντας ὄχι τόσο σὲ κέρδη μέλλοντα, ὅσο στὸ νὰ ξαναφέρει στὴ ζωὴ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν κανονικὴ ἐκδοσὴ στὸ φύλλο τοῦτο, πὺν δεκαπέντε ὀλόκληρα χρόνια πάλαψε μὲ χίλια δυὸ ἐμπόδια γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ μιὰ ἰδεολογία καὶ πὺν στὸ τέλος πολέμηθηκε ἀποτελεσματικὰ ἀπὸ τὴν ἀγνωμοσύνη καὶ τὴν ἀστοργία, πὺν τὸ ἀφίσανε νὰ σβύσει ἄδοξα. 'Ο δημοτικιστικὸς ἀγῶνας θὰ χρωστάει μιὰ μέρα πολλὰ στὸν κ. Θεοδωρόπουλο, πὺν ξαναφέροντας τὸ «Νουμᾶ» στὴ ζωὴ, ξανάφερε στὴ ζωὴ τὸ Ζήτημά μας.

ΡΥΘΜΟΙ

Καθένας μοναχὸς τὸ μονοπάτι
γιὰ τὸ παλάτι τὸ ὄνειρευτο.
Καθένας μοναχὸς τὸ μονοπάτι
Πῆρε ὡίμὲ τὸ χρυσοῖνευτο!

Μακρὺ, μακρὺ, θωρῶ τὸ στενοπάτι
μεγάλο τὸ ταξίδι ἀλαργινὸ.
Μακρὺ, μακρὺ θωρῶ τὸ στενοπάτι
πὺν στὸ παλάτι θάβγει τὸ χρυσό.

Τὸ ἴδιο τὸ στρατὶ θε νὰ μᾶς βγάινει
ξένους ὡίμὲ τὸ ἴδιο τὸ στρατὶ.
Κάμπανα μαγεμένη ὄντας σημάνει
στὴ χώρα θὰ πατᾶμε τὴ χρυσή.

Στὴ χώρα τὴν παλιὰ τὴν ξεχασμένη
τοῦ παλατιοῦ τοῦ χρυσοῖνευτοῦ
Στὴν χώρα τὴν παλιὰ τὴν ξεχασμένη
θὰ φτάσουμε μιὰ μέρα τ' Ἀπριλιοῦ.

Καθένας μοναχὸς τὸ μονοπάτι
γιὰ τὸ παλάτι τὸ ὄνειρευτο.
Καθένας μοναχὸς τὸ μονοπάτι
Πῆρε ὡίμὲ τὸ χρυσοῖνευτο!

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ Τ' ΑΔΕΡΦΟΥ ΜΑΣ

2—

Εἶπανε, δὲ θυμᾶμαι, τί ὥρα, κοντὰ μεσημέρι. 'Ο πατέρας εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, καὶ καθὼς συνήθιζε—χειμῶνας μαθὲς—τυλιγμένος στὴν παχιά γούνα του καὶ ξαπλωμένος στὸ τετρατάχο «σέτιν» τὸν ἀντίκρου στὸ τζάκι, ὅπου ἔκανε πλοῖσια φωτιά, καὶ θέρμαινε ὅλα καὶ τᾶπαε σ' ἕνα χρῶμα ἀλαργὸ ῥόδινο τοίχους καὶ στρωσιδία, διάβαζε τὰ γρηγορότερο τοῦ βιβλίου, τὸ Μηνιάδι μὲ τὶς εὐκολονόητες, θρησκευτικὲς ὁμιλίαις του, νάσου καὶ χτυπᾷ ἡ ξόπορτα. Σὲ λίγο μπήκε στὴν ἀντὴ μας—μιὰ ἀλλὴ ἱεραγῶνη μικροῦλα—καὶ σιάνηκε ρωτιώνας ἂν εἶναι ὡς αὐτὸς παπῆς, γουρλωμένος, μὲ τὰ μονοτάκια σὰ σκοῦπες, δῶθε-κεῖθε τετοιωμένα καὶ τὰ βελόνια ἐκαρφωμένα μὲ τὶς κλωστὲς στὰ μανίκια τοῦ ροῦχου του, καὶ τὴ δαχνιλίθρα στὸ χέρι ὁ Ἀχιλλῆς ὁ φραγκορρόγης, ὁ μάστορς τοῦ Γιώργη.

—'Ορίστε, περᾶστε, εἶπε ἀνοίγοντας τὴν θύρα ἢ μάννα μας.—Πέρασε μέσα, Ἀχιλλῆ, πέρασε, ὁ παπᾶς μέσα ἐν, καὶ προχωρῶντας αὐτὴ πρώτη, κείνος τὸ κατόπι μῆχανε στὸ ξεστὸ καὶ καλοστρωμένο μὲ τὰ χειμωνιάτικα δωματίο, ὅπου μὲ τόση ἡσυχία καὶ γαλήνη διάβαζε ὁ πατέρας τὰ βιβλία του.

—Ποῦν' ὁ γιὸς σου, παπά; ξεγῶνησεν ὁ Ἀχιλλῆς θυμωμένος, μὲ τὸνα πόδι στὸ κατώγλι. Καλὰ. Ἄς ἐν αὐτό. Στὴν ἐκκλησιά τὰ λέμ' καὶ ἔστριγε τὸ μονοτάκι του.

'Ο πατέρας ξαγνιασμένος, κινήθηκε στὴ θέση του. Ἡ μάννα μας τρομαγμένη, κοιτάζοντας τὸν πατέρα σιὰ μάτια, λύθηκε σὲ γωνιό.—Ποῦν, παπά, τὸ παιδί, νομίζοντας ἴσως πὺν καὶ θᾶξεν ὁ ἐλλογιμένος πὺν εἶσι σιωποῦσε. Ἐκεῖνος στὸ μετῴξ ὀλέωνεν ἀπὸ τὴν θέση του, ταχτοποίησε τὸ ἀντερί του πετιώνας τὸ βιβλίο ἀπὸ τὰ χέρια καὶ ξεκαρφώνοντας τὰ νυαλιὰ ἀπὸ τὰ μάτια, καὶ κάνοντας κατὶ κίνησες πὺν πρόδιναν ἀμηχανία καὶ σύγχυση, ἔβαλε τὸ χέρι στὸ κεφάλι σὰ νὰ συνεκέντρωνε τὴ σκέψη του ὅλη. Ἀνέβασε καὶ κατέβασε τὸν καλογηρικὸ του σκοῦπο καὶ λύνοντας τὴ γλώσσά του εἶπε δείχνοντας θέση.

—Κάισε Ἀχιλλῆ.

'Ο Ἀχιλλῆς κάθησε ἡσυχος κεντχαιρισμένος γιὰ τὴν ταραχὴ πὺν ἀναιρεν ἢ μπόμπα του. Αὐτὸ ἤθελε. Μὰ ἡ μάννα μου στενοχωρημένη τρομερά—γιατὶ κατὶ οκιάχτηκε—προλαβαίνοντας ρώτησε:

—Καὶ πὺς ἐν αὐτό; Τί γένκε τὸ παιδί;

'Ο Ἀχιλλῆς ἐγγήσε τότε μὲ λίγα πὺς ὁ Γιώργης ἀπὸ τὸ πρῶτὸ δὲν πῆγε σὺν μαγαζί, πὺς κάποιον ἄλλο «τσιράκι» τοῦπε πὺς ὁ Γιώργης κατὶ τοῦ ἀφῆκε ἀπὸ χτὲς νὰ καταλάβῃ ὅτι δὲ θὰ πῆγαινε γιὰ τὸ σημερινό, καὶ κατὶ τέτοιες ἄλλες λεπτομέρειες, πὺν δὲν δειχνανε περισσότερο κακὸ ἀπὸ τὸ ὅτι ἡμποροῦσε ὁ Γιώργης νὰ πάγῃ νὰ δουλέγῃ ἄλλοῦ—κάτω στὸ τσαρσί, σὲ κάνα μάστορς τῆς ἐκλογῆς του. Παντοῦ εἶπανε δεχτός.

Ἐπειτα εἶπαν τοῦ Παπαχριστόδου παιδί! τοῦ παπᾶ τοῦ ξανθογένη—τοῦ Σαροῦ παπᾶ, ὅπως τὸν ἐλέγαν οἱ Τοῦρκοι—πὺν ὅλοι, Τοῦρκοι καὶ Χριστιανοὶ τὸν ἀγαποῦσαν γιὰ τὴν καλὴ καρδιά καὶ τὶς πλοῖσιες χειρονομίες ποῦχε, νὰ πετᾷ τὸ λίγο παρὰ

ποὶ ἔδραζε μὲ τὴ παπαδοσύνη του, γιὰ τὰ μεγάλα καὶ μυθικά σχεδὸν ἱστορήματα, ποὺ πάντα διηγόνταν «κοιμηλίδικα», ὅπως ἔλεγε, δηλαδὴ μὲ τὸ ἐπιμύθιο σὺ τὸ τέλος, ποὺ πηγαινάν σὲ μάρκος, γιατί μακρινὴ εἴταν κι ἡ ξενιτειὰ του στήν Ἀνατολή, ἔπουν ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα κι ὅλα τὰ «ζαναέτια» δοκίμασε πότε σὸ Ἀϊδίνι, πότε στήν Προῦσα καὶ πότε σὸ Ἀλά-σεχίρ, ποὺ εἴταν Τουρκιστὴς δυνατὸς καὶ παροικιολόγος, ὥστε καὶ ὁ δεσπότης νὰ τὸν ἔχη ἀντιπρόσωπο σὸ «Κονάκ» ὅσες φορές δὲν εὐκαιροῦσε νὰ κατεβῇ ὁ ἴδιος σὸν πασά. Μὲ τὸνομα τοῦ πατέρα—ὁ Γιώργης τὸ Παπαχρηποδογιάννηλο—μποροῦσε παντοῦ δεχτὸς νὰ γίνῃ.

Παραδέχτηκαν πῶς ἓνα τέτοιο θὰ συνέβαινε, ἡσυχᾶσαν τὴν ταραχὴ τους καὶ πρῶτα πρῶτα τῆς μάννας μας, μὰ ἄγχιτιοῦνταν καὶ χολόσκωναν. "Γιατί τὸ ἐλλογιμένο τὸ παιδί νὰ τὸ κάμῃ αὐτό, δίχως τὴ θέληση τοῦλάχιστο τοῦ μάλιστα τοῦ.

Ὁ μαιευτὴς ἡλικίης ὁ φαρμακοδόχης, ἀγοῦ κουθεν-τολόγησε κάμποσο καὶ δοκίμασε ὅλη τὴν ἐχτίμησιν ἀπὸ μέρους τῶν γονέων μας καὶ ρούφιξε καὶ τὸν σχετικὸ καγέ, καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα ποὺ αὐριο θάχε πίσω τὸν ὑποταχτικὸ του, τὸ δουλό του νὰ ράβῃ, ἐστρώσε τὸ μουστάκι λέγοντας.

— Ὑπομονή, παιδιδιά, αὐτὰ χ' κανεῖς μὲ τὰ παιδιὰ. Τὰ παιδιὰ ἔρε πίστες.— Παπὰ ἔχω τὸ λόγος, καὶ ἔσινε πίσω του τὴ θύρα.

Ὁ πατέρας ὑποταχτικὸς δὲν μπόρεσε νὰ ξανακαθίσῃ. Ἐκάμε νὰ πυνθῇ καὶ νάβῃ ὅξω γιὰ νὰ μᾶθῃ τίποτε γιὰ τὸν Γιώργη, ἴσως καὶ τὸν εἶρη στήν ἀγορὰ σὲ κανένα μαγαζὶ—μπαρδεὶ καὶ σὸν Στανγὴ τοῦ Ἀναστάς τοῦ Ντουλγκέση τοῦ ράβη, μὰ μόνος ἄλλαξε γνώμη νὰ περιμένουν μιά κ' εἴταν μεσημέρι μὴ γανῇ νὰ γιοματίσῃ.

Ἀνίστα ἡ μάννα μας καθότανε σὸ παρῶνι ἔχοντας τὸ κεφάλι τῆς σὸ χέρ' ἀκουμπισμένο καὶ τὰ μάτια στυλωμένα σὸ δρόμο, ὅποθε μ' ἀρτενία περιμενε νὰ δῇ νὰ προβάλλῃ τὴ μορφή τᾶδεροῦ ἡς. Τ' ἀδερφαὶ ὅλοι ἐμεῖς περιμέναμε σὸ σπίτι μὲ τὴν ἴδια ἀρτενία τὸν ἐρχομὸ τοῦ πατέρα καὶ τοῦ μεγαλύτεροῦ μας ἀδερφοῦ νὰ μάθουμε τί ἔγινεν ὁ Γιώργης, ποὺ χάθηκε ἀπὸ τὸ πρῶτ καὶ δὲν γάνηκε τὸ μεσημέρι γιὰ νὰ κάμῃ τὴ μάννα μας θουκιά σὸ στόμα νὰ μὴ βάλῃ καὶ τὸν πατέρα νὰ τροχονᾷ μᾶζω νὰ τὸν εἶρη ἀπὸ μαγαζὶ σὲ μαγαζὶ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.

Ἐκτὸς ἡ ὥρα γιὰ τὸ γὰρὶ μὰ οὔτε ὁ πατέρας οὔτε ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός μας γάνηκαν. Ὁλονδὸν μας ἡ ἀνησυχία μεγάλωνε ἐξ αἰτίας τῆς μάννας μας, ποὺ τόσο χολόσκωνε κατ' τῆς ἡμέρας τοῦ πατέρα. Οὔτε σκέψη γιὰ γὰρ, οὔτε λέξη μεταξὺ ἡς, ὅπως ἄλλη γυνὴ. Μονάχα τὸ κρυφὸ πλάσι τῆς μάννας μας ἀκούγονταν καὶ τὰ στενοχώρια φωνήματά τῆς, ποὺ τόσο πένθιμη παρουσιάσανε τὴν ὥρα κείνη τὴν κάμωρά μας. Εἶγε περᾶσει πολλὴ ἡ ὥρα, θίαν πιά ὅλοι ἀπλωμένοι, ἄλλοι δῶ κι ἄλλοι κεί, μὰς εἶχε πάρει—μικροὶ μαθὲς—ὁ ἔπνος, κ' ἡ μάννα μας δὲν εἶχε κουράγιο νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὴ θέση τῆς, θέση νόμιζες ἀπελπιστικὴ θανάτου. Ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ μᾶς ποὺ εἶχε διαβάσει τὰ μαθήματα τῆς ἄλλης μέρας καὶ τὴν ὥρα κείνη εἴταν πλημμυρισμένος ἀπὸ

στενοχώρια ποὺ τὸν ἐπινγε γιὰ τὴν ἀρρενία τοῦ πατέρα τὸ περισσότερο, σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση του κι ἀνοίγοντας καλύτερα τὸ φῶς:

— Μητέρα, εἶπε, θάβρω ὅξω νὰ δῶ μὴν ἔρχονται.

Θαρρεῖς καὶ κανεῖς δὲν τὸν ἄκουσε, μονάχα ἀκούστηκε «τὸ σουσοῦμισμα» τῆς μάννας καὶ τὸ ξανακάθισμά τῆς. Κουλουριάσει θαρρεῖς γιὰ νὰ πεθάνῃ.

Ὁξω σὸ δρόμο, ποὺ μονάχα τὸ φῶς τοῦ τοιμπλίκου φαναριοῦ ἐφεγγε θαμπά, ἀνεδοκατέβαιναν ὁ ἀδερφός μου ἀνήσυχος πιά νὰ δῇ σὸ δάδος τοῦ κατήγορου τὴ σκιά τοῦ πατέρα ἢ νάκούσῃ τὸ βήξιμό του. Δὲν πέρασε πολλὴ κ' ἓνα δυνατὸ γκούχου-γκούχου ἀκούστηκε. Ἐΐταν ὁ βήχας τοῦ πατέρα ποὺ τόσο τὸν δυσκόλευε σὸν ἀνέφορος ἢ σὸ δυνατὸ φύσημα τοῦ δοροῖ. Σὲ λιγάκι ἀντήχησαν καὶ τὰ βήματά του σὸ καλτερίμι τοῦ δρόμου, ποὺ τὴ νύχτα τόσο μονότονα ἄκουγαν, μὰ καὶ τόσο ρυθμικά. Σὲ λίγο πλησίασε πρὸς τὸ γανάρι τοῦ δρόμου ποὺ διάγραψε τὴ σιλουέτα του φανταστικὴ μὲ τὸ καλμαῦκι, μὲ τὸ σάκι γύρο σὸ λαιμὸ καὶ πάνω σὰ γένεια, καὶ τὰ ῥάσα τὴν πίνεμιζόντανε σὸ: δυνατὸ ἄγερμα.

— Ἀφεντίς! εἶπεν ὁ ἀδερφός μου.

Στάκουμα τῆς φωνῆς του, γέροντας τὸ χέρι σὸ μέτωπο γιὰ νὰ προφυλαχτῇ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ, ἔσκυψεν ὁ πατέρας, κοιτάζοντας περιέργως.

— Ἀ, ἔσού σαι;

— Γῶ, ἀφεντίς; ποῦν' ὁ Γιώργης, ἡ μητέρα κλαίει....

Δίχως νὰ πῇ τίποτα προχώρησε πρὸς τὸ σπίτι. Στάκουμα τοῦ θηματισμοῦ του τινάχτηκε πάνω ἡ μάννα μας κ' ἔτρεξε σὴν θύρα λέγοντας:

— Παιδιά, ὁ Ἀφεντίς!

(Ἐχει συνέχεια)

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ "ΤΥΠΟΣ,"

ἑτεῖ ἀντιπροσώπους τῆς εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἱκανοὺς ν' ἀναλάβουν τὴν πώλησιν τῶν βιβλίων τῆς καὶ λοιπῶν ἐκδόσεων τῆς ἐπὶ προμηθεῖα.

Ἀπευθυντέον δι' ἐπιστολῶν:

ΕΤΑΙΡΕΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ,"

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3.

ΑΘΗΝΑΣ